

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії та біоетики

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ В ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленої Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробник:

Канд.філос.наук, доцент, доцент кафедри Чуйкова О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та біоетики
Протокол № 15 від 29.06.2022 р.

Завідувач кафедри

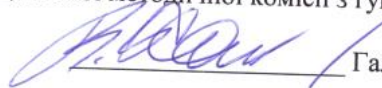
 Володимир ХАНЖИ

Погоджено із гарантом ОПП

 Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною методичною цикловою комісією з гуманітарних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 6 від 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін

 Галина СРЬОМКІНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 3		<i>Рік підготовки: II</i>
Годин: 90	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестр IV</i> <i>Лекції (4 год.)</i>
	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (26 год.)</i> <i>Практичні (0 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (60 год.)</i> <i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: оволодіння комплексом знань про педагогіку у вищій школі, про авторські концепції, основні теорії, методологію, технології та методики викладання навчальних дисциплін у ЗВО, системою професійних умінь та навичок, необхідних для здійснення майбутніх обов'язків, повноважень та функцій у викладацькій практиці, а також встановлення зв'язку з медичною педагогікою.

Завдання:

1. Формування уявлення про сутність професійно-педагогічної діяльності, її цілісний і творчий характер;
2. Формування вміння педагогічної техніки (уміння саморегуляції, мовного і немовного контакту тощо);
3. Усвідомлення етичних аспектів професійної діяльності викладача вищої школи;
4. Формування та зміцнення установки на постійне особистісне та професійне самовдосконалення;
5. Озброєння вміннями творчо використовувати найбільш раціональні засоби організаційно-педагогічної та управлінської діяльності;
6. Поглиблення знань з основ педагогіки у вищій школі;
7. Осмислення значущості педагогіки вищої школи для викладацької діяльності у медичному вищі;
8. Озброєння вміннями використовувати набуті педагогічні знання у повсякденному спілкуванні та організації взаємин з іншими суб'єктами та об'єктами навчально-виховного процесу у вищі;
9. Забезпечення ґрунтовного засвоєння основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики).

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- Інтегральної (ІК):

Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- Загальних (ЗК):

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистої взаємодії.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав и свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- Спеціальних (СК):

СК 21. Здатність зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері охорони здоров'я.

СК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- структуру і зміст навчального процесу в закладі вищої освіти;
- теорії навчання у вищій медичній школі;
- поняття про дидактику, категорії дидактики;
- методи забезпечення ефективного пізнавально-виховного процесу;
- зміст і напрямки освіти у вищій школі в Україні;
- педагогічні та медико-педагогічні концепції та теорії;
- ціннісні освітні орієнтації лікаря вищої школи;

Вміти:

- застосовувати педагогічні знання у повсякденній діяльності медика;
- планувати, організувати і аналізувати різноманітні види навчальних і дистанційних занять;
- розробляти ефективну дидактичну систему організації навчально-виховного процесу;
- використовувати сучасні педагогічні технології організації освітньо-виховного процесу;
- апробувати і використовувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу;
- розробляти педагогічні технології освітньо-виховної взаємодії;
- володіти навичками інноваційної дослідно-експериментальної форми педагогічної діяльності;
- володіти навичками контролю за навчальними досягненнями;
- володіти навичками автономної самостійної освіти лікаря як форми реалізації власного освітнього потенціалу у медичній практичній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти.

Предмет і основні категорії педагогіки. Сутність педагогіки як науки. Завдання педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук, її роль у процесі євроінтеграції і модернізації вищої освіти. Категорії педагогіки вищої школи: професійне виховання, вища освіта, навчання впродовж дослідження, формування і розвиток особистості здобувача як суб'єкта навчання та майбутнього фахівця, освітній процес, професійне самовиховання. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими галузями знань. Актуальні проблеми теорії і практики сучасної педагогіки вищої школи. Питання визначення та освоєння сучасного змісту вищої медичної освіти, який буде відображати характер економічного та соціального розвитку України.

Тема 2. Історія педагогіки і медичної педагогіки.

Розвиток педагогіки як самостійної педагогічної науки. Педагогічні погляди Я.А. Коменського, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, Й.Г. Песталоцці, Й.Ф. Гербарта, Ф.-В.-А. Дістервега, Дж. Дьюї. Розвиток педагогічної думки на Україні. Концепції вітчизняних педагогів Г.С. Сковорода, К.Д. Ушинський, Г. Ващенко, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинський. Педагогічна діяльність та педагогічні ідеї М. Драгоманова. Роль жінки у становленні педагогічної освіти в Україні. Ідеї В. Вернадського в освіті. Проблеми вищої школи у педагогічній спадщині М. Пирогова. Педагогічні погляди В. Бехтерева. Сучасний стан педагогіки. Технологія дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології навчання.

Тема 3. Сутність і структура навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.

Формування особистості майбутнього фахівця як гнучкої та конкурентної на ринку праці. Процес освітньої євроінтеграції в Україні. Модернізації вищої медичної освіти. Компетентнісні засади як підґрунтя модернізації.

Характеристика провідних дидактичних парадигм. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої освіти України. Принципи навчання у вищому навчальному закладі. Методи організації навчального процесу у вищій школі. Зміст, функції, провідні напрями науково-методичної роботи сучасного вищого навчального закладу. Форми і методи науково-методичної роботи викладача у вищому навчальному закладі.

Тема 4. Педагогічний процес у вищій медичній школі.

Сутність і структура педагогічного процесу. Закономірності та принципи педагогічного процесу. Педагогічні технології. Моделі навчальних технологій у вищій медичній школі. Педагогічна діяльність викладача вищого навчального закладу. Документи, що визначають зміст освіти у вищому навчальному закладі (освітньо-професійна програма, спеціальність, навчальний план, робоча програма, силабус, підручник). Планування навчального процесу на факультеті, кафедрі.

Тема 5. Теорії навчання у вищій медичній школі. Система освіти.

Залежність професіоналізму майбутнього спеціаліста від рівня навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі, а також від оволодіння викладачами сучасними методами і формами його організації, педагогічна технологія – це наука про системний підхід до конструювання педагогічних систем і процес спрямований на досягнення гарантованих результатів. Державний стандарт вищої освіти. Системи вищої педагогічної освіти за кордоном. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у найбільш розвинених країнах. Сучасні тенденції розвитку світової педагогіки. Порівняльна педагогіка.

Тема 6. Дидактика. Поняття про дидактику. Категорії дидактики.

Поняття про дидактику вищої школи. Основні категорії дидактики. Закономірності та принципи процесу навчання у вищому навчальному закладі. Моделі освіти. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі та шляхи його удосконалення. Сучасні

системи навчання у ВНЗ. Сутність та класифікація педагогічних технологій. Сутність поняття «педагогічна технологія» та різноманітність педагогічних технологій.

Реалізація змісту педагогічної освіти через різні методи і форми організації навчання у вищому навчальному закладі, усвідомлене засвоєння понять «освітні технології», «педагогічні технології» та їх сутності. Контекстний підхід у навчанні, ділова гра, мікрОВикладання, технологія, освітня технологія, педагогічна технологія, комп'ютерна технологія, технологія дистанційного навчання.

Тема 7. Методи навчання у вищій медичній школі. Інноваційні методика.

Поняття про методи. Класифікація методів. Навчальна лекція та методика її викладання. Семінарські та практичні (лабораторні) заняття, методика їх викладання. Інтерактивні методи навчання. Навчально- та науково-дослідні методи. Методика організації наукового дослідження. Педагогічні інновації у вищій школі. Поняття технології навчання. Інноваційні види навчання. Технології модульного, проблемного, евристичного, контекстного, активного, інтерактивного, компетентісного, андрагоністичного, особистісно орієнтованого навчання. Ігрові технології навчання. Інформаційні технології навчання. «Кейс-метод» навчання. Тестування.

Тема 8. Теорії виховання у вищій медичній школі. Проблеми виховання молоді.

К.Д. Ушинський та В.М. Бехтерев про виховання. А.С. Макаренко. Історія поняття про виховання у національній культурній традиції. Парадигми виховання.

Мета і завдання виховання у вищому навчальному закладі.

Тема 9. Формування комунікативної компетентності педагога у вищій медичній школі.

Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, її структура та моделі здійснення. Типологія стилів викладацької діяльності викладача вищої школи. В.О.Сухомлинський про роль слова педагога. Сутність поняття «мовленнєва культура». Правильність, точність і логічність мови викладача. Виразність мови. Мовна культура у науковому і навчальному спілкуванні викладача. Роль спілкування в житті людини. Сутність поняття «педагогічне спілкування». Функції педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування. Педагогічне спілкування викладача ВНЗ. Класифікація стилів і моделей спілкування. Педагогічний такт викладача. Розвиток комунікативних здібностей педагога. Конфлікти та їх вирішення.

Тема 10. Концепції практичної медичної педагогіки.

«Медична педагогіка» як напрямок педагогіки. Медичний базис та міждисциплінарні зв'язки. Медична педагогіка як форма організації освітнього процесу у медичному вищі. Медична педагогіка як форма застосування методик педагогіки у медичній практиці. Медико-педагогічна традиція у авторських концепціях М.І. Пірогова, І.П. Павлова, І.О. Сикорського, Лесгафта, К.В. Ушинського, А.С. Макаренко, В.М. Бехтерева, В. М. Кащенко («лікувальна педагогіка»), Л.С. Виготського. Сучасні концепції. Вплив вищої освіти на когнітивні здібності. О.Сакс. Ідеї нейропластичності Н.Дойджа та ін.

Тема 11. Організація профілактичного заняття. Корегуюча медична педагогіка.

Зв'язок педагогіки з медициною. Проблеми цивілізації як чинник сучасних хвороб. Профілактика захворювань через здоровий спосіб життя. Роль педагогіки у створенні навчальної мотивації для пацієнтів. Досвід закордонної системи лікувально-профілактичних шкіл. Орієнтація профілактичних занять лікарів на різні групи населення.

Корегуюча педагогіка як спеціальна галузь педагогічного знання. Предмет корегуючої педагогіки. Педагогіка, освіта і терапевтичний ефект, покращення процесів соціалізації, компенсація дефектів. Роль корегуючої педагогіки у вивченні і розробці систем виховання, навчання та освіти дітей з різними вадами: сурдопедагогіка (навчання й виховання глухих і глухонімих), тифлопедагогіка (навчання і виховання сліпих і

слабкозорих), олігофренопедагогіка (навчання й виховання розумово відсталих і дітей із затримками розумового розвитку), логопедія (навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення), виправно-трудова педагогіка (перевиховання неповнолітніх і дорослих злочинців).

Тема 12. Освітній потенціал лікаря як безперервна освіта. Андрагогіка.

Безперервна освіта лікаря. «Етичний кодекс лікаря України» про необхідність безперервного самовдосконалення та підвищення кваліфікації медиками. Андроґогіка — наука про освіту та виховання людини впродовж усього її життя. Міжпредметні зв'язки педагогіки — зв'язки педагогіки з іншими науками з метою глибше пізнати педагогічні факти, явища і процеси. Педагогіка і філософія (етика), соціологія, естетика, психологія, анатомія, фізіологія, гігієна людини та інші науки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		л	п/с	СРС
Тема 1. Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти.	10	2	2	6
Тема 2. Історія педагогіки і медичної педагогіки.	12		4	8
Тема 3. Сутність і структура навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.	6		2	4
Тема 4. Педагогічний процес у вищій медичній школі.	6		2	4
Тема 5. Теорії навчання у вищій медичній школі. Система освіти.	8	2	2	4
Тема 6. Дидактика. Поняття про дидактику. Категорії дидактики.	6		2	4
Тема 7. Методи навчання у вищій медичній школі. Інноваційні методики.	6		2	4
Тема 8. Теорії виховання у вищій медичній школі. Проблеми виховання молоді.	6		2	4
Тема 9. Формування комунікативної компетентності лікаря у вищій школі.	6		2	4
Тема 10. Концепції практичної медичної педагогіки.	8		2	6
Тема 11. Організація профілактичного заняття. Кореґуюча медична педагогіка.	8		2	6
Тема 12. Освітній потенціал лікаря як безперервна освіта. Андрагогіка.	8		2	6
Усього годин	90	4	26	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Лекція 1. Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти.	2
2.	Лекція 2. Методи навчання у вищій медичній школі. Інноваційні методики. Концепції практичної медичної педагогіки. Організація профілактичного заняття. Корегуюча медична педагогіка. Освітній потенціал лікаря як безперервна освіта. Андрагогіка.	2
	Усього годин	4

5.2. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми та зміст	Обсяг в годинах
1.	Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти.	2
2.	Історія педагогіки і медичної педагогіки.	4
3.	Сутність і структура навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі.	2
4.	Педагогічний процес у вищій медичній школі.	2
5.	Теорії навчання у вищій медичній школі. Система освіти.	2
6.	Дидактика. Поняття про дидактику. Категорії дидактики.	2
7.	Методи навчання у вищій медичній школі. Інноваційні методики.	2
8.	Теорії виховання у вищій медичній школі. Проблеми виховання молоді.	2
9.	Формування комунікативної компетентності лікаря у вищій школі.	2
10.	Концепції практичної медичної педагогіки.	2
11.	Організація профілактичного заняття. Корегуюча медична педагогіка.	2
12.	Освітній потенціал лікаря як безперервна освіта. Андрагогіка.	2
	Усього годин	26

5.3. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1.	Педагогіка як наука. Загальні засади педагогіки вищої медичної освіти/ підготовка до семінару (написання есе). Об'єкти для самостійного вивчення: Окрема група педагогічних наук — часткові, або предметні, методики, предметом дослідження яких є закономірності викладання і вивчення конкретних навчальних дисциплін у закладах освіти всіх типів. Сучасна система вищої освіти України в умовах євроінтеграції і модернізації. Ступені й рівні вищої освіти. Специфіка класичної університетської освіти у сучасних умовах: проблеми і перспективи. Шляхи підвищення соціальної відповідальності вищої освіти України.	6
2.	Історія педагогіки і медичної педагогіки/ підготовка до семінару (до письмової контрольної роботи; написання реферату). Об'єкти для самостійного вивчення: Педагогічна діяльність та проблема підготовки учителів у працях П. Блонського. О. Духнович про роль школи і вчителя. Педагогічні ідеї С. Шацького. Дидактична школа Миколи Костомарова. Історія становлення магістратури в Україні. К. Ушинський про національне виховання. М. Грушевський про роль національних традицій. Проблеми педагогічної культури у творах В. Сухомлинського.	8
3.	Сутність і структура навчально-пізнавальної діяльності у вищій школі/ підготовка до семінару (до письмової контрольної роботи; написання реферату). Об'єкти для самостійного вивчення: Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності. Методи навчання за логікою передачі інформації. Методи стимулювання обов'язку і відповідальності. Проблемне навчання у вищому навчальному закладі. Оновлена парадигма формування особистості майбутнього фахівця. Євроінтеграція освіти. Перехід від традиції і знання до мобільності та адаптації в умовах ринку праці.	4
4.	Педагогічний процес у вищій медичній школі / підготовка до семінару (до дискусії, усного опитування). Об'єкти для самостійного вивчення: Поняття технології і виду навчання. Характеристика технологій диференційованого, проблемного, активного, інтерактивного, евристичного, модульного навчання. Ігрові технології навчання. Інформаційні технології навчання. Особистісно-орієнтований, компетентнісний, андрагогічний та контекстний підходи як концептуальна основа сучасних технологій навчання у вищій школі.	4
5.	Теорії навчання у вищій медичній школі. Система освіти. / підготовка до семінару (до усного опитування, бесіди чи дискусії). Об'єкти для самостійного вивчення: Феноменологічна модель освіти (А. Маслоу, А. Комбс, К.Роджерс). Персональний та гуманістичний характер освіти.	4

	<p>Психолого-педагогічний напрям як експериментальна педагогіка. Концепція В. Лая і Е. Меймана. Соціальний напрям як педагогіка ноосфери, нового мислення. Концепція В.І. Вернадського. Вища педагогічна освіта в США. Система ступеневої вищої педагогічної освіти у західноєвропейських країнах. Система вищої педагогічної освіти в Японії. Вища педагогічна освіта в Китаї. Система педагогічної освіти у Південній Кореї.</p>	
6.	<p>Дидактика. Поняття про дидактику. Категорії дидактики. / підготовка до семінару (до усного опитування, дискусії, бесіди).</p> <p>Об'єкти для самостійного вивчення: Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Сутність процесу навчання у вищій школі, його структура і функції. Обоюсторонній характер процесу навчання. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. Специфічні особливості сучасного процесу навчання у вищому навчальному закладі. Дидактичні моделі змісту вищої освіти. Види навчання. Особливості стандартизації і гуманізації навчання у вищій школі.</p>	4
7.	<p>Методи навчання у вищій медичній школі. Інноваційні методики/ підготовка до семінару (до усного опитування, бесіди, дискусії).</p> <p>Об'єкти для самостійного вивчення: Поняття інноваційної педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу. Сутність і структура інноваційної педагогічної діяльності викладача як суб'єкта дидактичної культури. Чинники формування готовності майбутніх викладачів до інноваційної педагогічної діяльності у вищій школі. Характеристика емпіричних та теоретичних методів дослідження. Методи математичної статистики. Методологія наукового педагогічного дослідження. Сутність поняття «методологія педагогіки вищої школи».</p>	4
8.	<p>Теорії виховання у вищій медичній школі. Проблеми виховання молоді/ підготовка до семінару (до опитування, дискусії, бесіди).</p> <p>Об'єкти для самостійного вивчення: Сучасні парадигми виховання. Особливості й напрями виховної діяльності куратора академічної групи як тьютора, фасилітатора, медіатора культур.</p>	4
9.	<p>Формування комунікативної компетентності лікаря у вищій школі/ підготовка до семінару (до опитування, бесіди чи дискусії).</p> <p>Об'єкти для самостійного вивчення: Викладач вищої школи як суб'єкт науково-педагогічної й дидактичної культури та організатор навчально-виховного процесу. Модель професійної компетентності викладача вищої школи як менеджера науково-освітньо-виховного процесу. Імідж викладача вищої школи. Моніторинг якості професійної діяльності викладача. Професійна етика й педагогічна деонтологія, акмеологічні аспекти професійно-особистісного розвитку викладача вищої школи.</p>	4
10.	<p>Концепції практичної медичної педагогіки (до усного опитування, бесіди чи дискусії).</p>	6

	Об'єкти для самостійного вивчення: Анатомія і фізіологія людини — база для розуміння біологічної сутності людини. Гігієна дітей і підлітків як галузь гігієни сприяє організації на наукових засадах у закладах освіти заходів щодо зміцнення здоров'я, фізичного розвитку школярів, трудової діяльності дітей та підлітків, плануванню будівництва та обладнання навчальних і дитячих закладів різних типів. Роль вищої освіти як допоміжної у посттравматичному та постінсультному відновленні людини. Концепції О Сакса, А.Дамазіо, Е.Голдберга, Н. Дойджа та ін.	
11.	Організація профілактичного заняття. Корегуюча медична педагогіка/ підготовка до семінару (до усного опитування, бесіди, дискусії). Об'єкти для самостійного вивчення: Соціальна педагогіка. Науково-теоретична структура соціальної педагогіки. Агогіка — наука про вивчення проблеми запобігання відхиленням у поведінці дітей та підлітків. Герогіка — наука про соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку. Андроґогіка — наука про освіту та виховання людини впродовж усього її життя; Віктимологія — наука про різні категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціальної організації та насильства. Галузеві педагогіки — військова, спортивна, вищої школи, профтехосвіти та ін. Розвиток педагогіки вищої школи в аспекті педагогічних проблем дорослих і специфічних проблемах здобуття вищої освіти.	6
12.	Освітній потенціал лікаря як безперервна освіта. Андраґогіка . / підготовка до семінару (до письмової контрольної роботи; написання реферату). Об'єкти для самостійного вивчення: Роль філософії, соціології, естетики у визначенні мети виховання, правильного врахування дій загальних закономірностей людського буття і мислення, надання оперативної інформації про зміни в науці та суспільстві, коригуючи спрямованість виховання. Співробітництво педагогіки і психології. Вивчення педагогікою ефективності виховних впливів, які спричиняють зміни у її внутрішньому світі та поведінці. Зв'язок педагогіки з медичними та гуманітарними науками.	6
	Усього годин	60

7. Методи навчання

Лекції: пояснювально-ілюстративні та проблемного викладу.

Семінарські заняття: пояснення, фронтальне опитування, дискусії, бесіди, уявний експеримент і т. п.

Самостійна робота: робота (конспектування, аналіз) з текстом (підручники, посібники, статті, монографії), участь у конференціях, наукових семінарах (доклад, участь у дискусії); написання тез конференцій, наукової статті (за бажанням здобувача), самостійна робота з першоджерелами.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання доповідей, оцінювання здатності розв'язання ситуаційних завдань, вміння підтримати дискусію на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на семінарському занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  1. методи: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми, участь здобувачів в обговоренні проблемних ситуацій
  2. максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка теоретичних знань за темою заняття:
  - методи: оцінювання виконання тестових завдань за відповідною темою
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне семінарське заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	<p>Здобувач бере активну участь у семінарському занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей.</p> <p>Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані.</p> <p>Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.</p>
Добре «4»	<p>Здобувач бере участь у семінарському занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття.</p> <p>Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях.</p> <p>Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.</p>
Задовільно «3»	<p>Здобувач іноді бере участь в семінарському занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на семінарських заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.</p> <p>Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.</p> <p>Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та</p>

	інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у семінарському занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у семінарських заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус навчальної дисципліни
- Методичні розробки до лекцій
- Методичні розробки до семінарських занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет і основні категорії педагогіки. Сутність педагогіки як науки.
2. Завдання педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук.
3. Розвиток педагогіки як самостійної педагогічної науки.
4. Концепції вітчизняних педагогів Г.С. Сковорода, К.Д. Ушинський, Г. Ващенко, А.С. Макаренко, В.О. Сухомлинський.
5. Ідеї В. Вернадського в освіті. Проблеми вищої школи у педагогічній спадщині М. Пирогова.
6. Сучасний стан педагогіки. Технологія дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології навчання.
7. Процес освітньої євроінтеграції в Україні.
8. Модернізації вищої медичної освіти. Компетентнісні засади як підґрунтя модернізації.
9. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої освіти України.
10. Принципи навчання у вищому навчальному закладі. Методи організації навчального процесу у вищій школі.
11. Сутність і структура педагогічного процесу. Закономірності та принципи педагогічного процесу.
12. Педагогічні технології. Моделі навчальних технологій у вищій медичній школі. Педагогічна діяльність викладача вищого навчального закладу.
13. Державний стандарт вищої освіти.
14. Системи вищої педагогічної освіти за кордоном. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у найбільш розвинених країнах.
15. Сучасні тенденції розвитку світової педагогіки. Порівняльна педагогіка.
16. Поняття про дидактику вищої школи. Основні категорії дидактики.
17. Сучасні системи навчання у ВНЗ. Сутність та класифікація педагогічних технологій.
18. Навчальна лекція та методика її викладання. Семінарські та практичні (лабораторні) заняття, методика їх викладання.
19. Педагогічні інновації у вищій школі. Інноваційні види навчання.
20. Мета і завдання виховання у вищому навчальному закладі.
21. Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, її структура та моделі здійснення.
22. Типологія стилів викладацької діяльності викладача вищої школи.
23. Мовна культура у науковому і навчальному спілкуванні викладача.
24. Педагогічне спілкування викладача ВНЗ. Класифікація стилів і моделей спілкування.
25. Медична педагогіка як форма організації освітнього процесу у медичному вищі.
26. Медико-педагогічна традиція у авторських концепціях М.І. Пирогова, І.П. Павлова, І.О. Сикорського, Лесгафта, К.В. Ушинського, А.С. Макаренка, В.М. Бехтерева, В. М. Кащенко («лікувальна педагогіка»), Л.С. Виготського.
27. Зв'язок педагогіки з медициною. Проблеми цивілізації як чинник сучасних хвороб.
28. Профілактика захворювань через здоровий спосіб життя. Роль педагогіки у створенні навчальної мотивації для пацієнтів.
29. Досвід закордонної системи лікувально-профілактичних шкіл. Орієнтація профілактичних занять лікарів на різні групи населення.
30. Корегуєча педагогіка як спеціальна галузь педагогічного знання. Предмет корегуєчої педагогіки.
31. Безперервна освіта лікаря. «Етичний кодекс лікаря України» про необхідність безперервного самовдосконалення та підвищення кваліфікації медиками.
32. Андрогогіка — наука про освіту та виховання людини впродовж усього її життя.

12. Рекомендована література

Основна

1. Анєнкова І. П. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Русол. – Львів: Новий світ-2000, 2018. – 567 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Навчально- методичний посібник для студентів закладів вищої освіти / С. С. Вітвицька, Н. М. Андрійчук. – 2-ге вид. перероб і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. – 312 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С. С. Вітвицька. – Київ: ЦНЛ, 2018. – 384 с.
4. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко. – Д., 2014. – 416 с.
5. Зайченко І. В. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / І. В. Зайченко, В. М. Тєслук, А. А. Калєнський / За ред. проф. І. В. Зайченка. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 484 с.
6. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 01 лютого 2018 року: офіц. текст. Київ : АЛЕРТА, 2018. – 120с.
7. Калашнікова Л. М. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник./ Л. М. Калашнікова, О. А. Жєрновникова. – Харків, 2016. – 260 с.
8. Козак Н. Л. Університетська освіта. Навч. посіб. / Н. Л. Козак, І. М. Шоробура. – К.: Каравєла, 2018.
9. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПШ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.

Додаткова

1. Корольчук М. С. Професійне вигоряння працівників освіти: монографія / М.С. Корольчук, В. М. Корольчук, Л. І. Березовська. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2017. – 304 с.
2. Курмишева Н. І. Ділове спілкування у професійній діяльності педагогічного працівника: навчально-методичний посібник / Н. І. Курмишева. – Полтава: ПОППО, 2016. – 64 с.
3. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – 517 с.
4. Освітній менеджмент: навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушка. – К. : Шкільний світ, 2007. – 400 с.
5. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник / Л. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2017. – 166 с.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. <http://library.gov.ua/> - національна наукова медична бібліотека України.
3. <https://library.odmu.edu.ua/catalog/> - бібліотека Одеського національного медичного університету (друковані праці та електронний ресурс).
4. <http://www.dnpb.gov.ua/> - державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського.